

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Олена КРУКОВСЬКА

"1" вересня 2023 року

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

Людмила СІМОНЦЕВА

протокол засідання кафедри

публічного управління, права та

гуманітарних наук ХДАЕУ

від від "1" вересня 2023 року №1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ **ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГРБ І Т. БІЗНЕСУ**

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Освітня програма – Готельно-ресторанна справа

Спеціальність – 241 Готельно-ресторанна справа

Галузь знань – 24 Сфера обслуговування

Кропивницький – 2023

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Правове регулювання ГРБ і Т бізнесу
Факультет	Економічний.
Назва кафедри	Публічного управління, права та гуманітарних наук
Викладач	Новікова Марія Миколаївна, доцент кафедри публічного управління, права та гуманітарних наук.
Контактна інформація	Е-mail викладача: novikovamariia1222@gmail.com
Графік консультацій	Консультації online: Telegram +380955509309; Zoom: https://us05web.zoom.us/j/6980717652?pwd=5Qjwp5AG6fdDYbhRPCmp8lot03sfhC.1&omn=83482977196
Програма дисципліни	Програма вивчення навчальної дисципліни складена відповідно до освітньо-професійної програми «Готельно-ресторанна справа».
Мова викладання	Українська мова.

2. Анотація курсу

Анотація курсу	<p>Вивчення курсу «Правове регулювання ГРБ і Т бізнесу» є складовою частиною єдиного освітнього процесу по підготовці кваліфікованих бакалаврів зі спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа.</p> <p>Вивчення зазначеної дисципліни дозволить здобувачам вищої освіти отримати знання щодо правового забезпечення здійснення господарської діяльності у готельному, ресторанному та туристичному бізнесі, утвердження і підтримання правопорядку в господарському обороті.</p> <p>Курс «Правове регулювання ГРБ і Т бізнес» є обов'язковою дисципліною для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та ступеня бакалавр зі спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа, яка викладається в обов'язку чотирьох кредитів ECTS (120 год.). Обсяг курсу становить 30 години лекційних занять, 30 години семінарських занять, 60 годин самостійної роботи.</p>
Інформаційний пакет дисципліни	Веб-посилання на навчально-інформаційний портал ХДАЕУ: http://dspace.ksau.kherson.ua

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Метою вивчення освітньої компоненти «Правове регулювання готельно-ресторанного і туристичного бізнесу» є формування знань, умінь та навичок застосування правових норм, що регулюють туристичну сферу.
Завдання вивчення дисципліни	Основними завданнями дисципліни є: формування у здобувачів системи теоретичних знань щодо правового забезпечення здійснення господарської діяльності у сфері готельно-ресторанного і туристичного обслуговування; ознайомлення здобувачів з правовими джерелами національного і міжнародного права, спрямованих на регулювання готельно-ресторанного і туристичного бізнесу; вивчення засобів державного регулювання та державного контролю (нагляду) у сфері готельно-ресторанного та туристичного бізнесу; набуття знань щодо можливих правопорушень у сфері готельно-ресторанного та туристичного бізнесу та видів юридичної відповідальності за порушення діючого законодавства у цій сфері; формування умінь використовувати набуті теоретичні знання у своїй практичній професійній діяльності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	ЗК 02 Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 04 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 10 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові)	СК 03 Здатність використовувати на практиці основи діючого законодавства в сфері готельного та ресторанного бізнесу та відстежувати зміни. СК 05 Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН	ПРН 01 Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення законодавства, національних і міжнародних стандартів, що регламентують діяльність суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу. ПРН 08 Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами готельних та ресторанних послуг. ПРН 16 Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності. ПРН 20 Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. ПРН 21 Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2023-2024 н.р.
Семестр	3
Курс	2
Обов'язкова компонента / Вибіркова компонента	Обов'язкова компонента.
Пререквізити	ОК2. Історія суспільства, державності та господарства України.
Постреквізити	ОК 27. Стандартизація і сертифікація у сфері послуг; ОК 26. Конкурентоспроможність підприємств сектору ГР послуг; ОК 37 Захист прав споживачів; ОК 35. Міжнародні системи управління якістю послуг готельно-ресторанного бізнесу.

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	4/120
Лекції	30 годин
Практичні / Семінарські	30 годин
Лабораторні	-
Самостійна робота	60 годин
Форма підсумкового контролю	залік

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	Ноутбук, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання: мультимедійний проектор для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, підсумковий контроль). Програма для створення презентацій Microsoft PowerPoint. Програмне забезпечення для роботи з освітнім контентом дисципліни та виконання передбачених видів освітньої діяльності: Zoom, Google Meet, Microsoft Teams, Skype тощо.
Обладнання	Настінна дошка, багатофункціональний телевізор рідкокристалічний S65UYD20D Smart, інструктивно-методичні матеріали.

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговорення дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка доповідей, есе та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт та інше. Проходження он-лайн вебінарів, курсів по тематиці дисципліни. Для успішного проходження курсу з даної навчальної дисципліни необхідно: - регулярне відвідування лекційних та семінарських занять, за винятком випадків відсутності з поважних причин; - активна участь в обговоренні питань, що виносяться на лекційні, семінарські заняття; - своєчасне та якісне виконання завдань самостійної роботи; - пропущені заняття відпрацьовувати згідно з графіком консультацій викладача (лекційні заняття – надання презентації по темі, семінарські при безпосередньому спілкуванні на кафедрі, або он-лайн).
Політика щодо дедлайнів і перекладання	Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на один бал нижче від загальної суми балів за конкретне заняття.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Пропущені заняття з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне

	<p>стажування) відпрацьовуються протягом двох тижнів з моменту повернення до навчання. Бажано, не запізнюватись на заняття. Під час аудиторних занять дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи.</p> <p>Увага! Запізнення на пари є неприпустимим. Під час лекцій вимикайте мобільні телефони, під час онлайн-занять, включайте відео та виключайте звук, коли не виступаєте. Обговорення та дискусії під час занять повинні бути жвавими та аргументованими. Виявляйте повагу до чужої думки! Незгода повинна бути в коректній формі та аргументована.</p>
<p>Політика щодо виконання завдань</p>	<p>Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять, виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни</p>
<p>Академічна доброчесність</p>	<p>Обов'язкове дотримання здобувачем правил академічної доброчесності і чітке розуміння наслідків її порушення.</p> <p>Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.</p> <p>Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт заборонено.</p>

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занятъ*	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1. Теоретико-правові засади регулювання готельно-ресторанного і туристичного бізнесу							
1	ЛЗ	Тема 1. Поняття та зміст господарської діяльності з надання послуг	2				10
	СЗ	Тема 1. Поняття та зміст господарської діяльності з надання послуг.		-	2		
	СР	Тема 1. Поняття та зміст господарської діяльності з надання послуг				6	
2	ЛЗ	Тема 2. Правовий статус суб'єктів готельно-ресторанного і туристичного бізнесу.	4				10
	СЗ	Тема 2. Правовий статус суб'єктів готельно-ресторанного і туристичного бізнесу		-	4		
	СР	Тема 2. Правовий статус суб'єктів готельно-ресторанного і туристичного бізнесу				6	
3	ЛЗ	Тема 3. Міжнародно-правове регулювання готельно-ресторанного та туристичного бізнесу	2				10
	СЗ	Тема 3. Міжнародно-правове регулювання готельно-ресторанного та туристичного бізнесу		-	2		
	СР	Тема 3. Міжнародно-правове регулювання готельно-ресторанного та туристичного бізнесу				6	
4	ЛЗ	Тема 4. Національні джерела правового регулювання надання послуг в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі.	2				10
	СЗ	Тема 4. Національні джерела правового регулювання надання послуг в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі		-	2		
	СР	Тема 4. Національні джерела правового регулювання надання послуг в готельно-ресторанному та туристичному бізнесі.				6	
5	ЛЗ	Тема 5. Державне регулювання готельно-ресторанного та туристичного бізнесу	2				10
	СЗ	Тема 5. Державне регулювання готельно-ресторанного та туристичного бізнесу.		-	2		
	СР	Тема 5. Державне регулювання готельно-ресторанного та туристичного бізнесу				6	
6	ЛЗ	Тема 6. Адміністративно-правові механізми забезпечення державного регулювання готельно-ресторанного та туристичного бізнесу	4				5
	СЗ	Тема 6. Адміністративно-правові механізми забезпечення державного регулювання готельно-ресторанного та туристичного бізнесу		-	4		
	СР	Тема 6. Адміністративно-правові механізми забезпечення державного регулювання готельно-ресторанного та туристичного бізнесу				6	
6	Підсумкова контрольна робота						5

Змістова частина 2. Організаційно-правовий механізм реалізації готельно-ресторанного і туристичного бізнесу								
7	ЛЗ	Тема 7. Державний нагляд (контроль) у сфері готельно-ресторанного і туристичного бізнесу	4				10	
	СЗ	Тема 7. Державний нагляд (контроль) у сфері готельно-ресторанного і туристичного бізнесу		-	4			
	СР	Тема 7. Державний нагляд (контроль) у сфері готельно-ресторанного і туристичного бізнесу				6		
8	ЛЗ	Тема 8. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері готельно-ресторанного і туристичного бізнесу	4				10	
	СЗ	Тема 8. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері готельно-ресторанного і туристичного бізнесу		-	4			
	СР	Тема 8. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері готельно-ресторанного і туристичного бізнесу.				6		
9	ЛЗ	Тема 9. Правове зобов'язання у сфері готельно-ресторанного та туристичного бізнесу	4				10	
	СЗ	Тема 9. Правове зобов'язання у сфері готельно-ресторанного та туристичного бізнесу.		-	4			
	СР	Тема 9. Правове зобов'язання у сфері готельно-ресторанного та туристичного бізнесу				6		
10	ЛЗ	Тема 10. Договірні відносини у сфері готельно-ресторанного та туристичного бізнесу	2				5	
	СЗ	Тема 10. Договірні відносини у сфері готельно-ресторанного та туристичного бізнесу.		-	2			
	СР	Тема 10. Договірні відносини у сфері готельно-ресторанного та туристичного бізнесу.				6		
10	Підсумкова (залікова) контрольна робота						5	
	Додаткові бали (наукова діяльність, інформальна та неформальна освіта тощо)						10	
	Залік						100	
	Всього за змістовною частиною			30	-	30	60	100

* Види навчальних занять: ЛЗ –лекційне заняття, СЗ –семінарське заняття, СР –самостійна робота.

10. Форми і методи навчання

Лекція	Словесні методи навчання: пояснення (інформаційно-повідомлювальне, інструктивне-практичне, пояснювально-спонукальне, система зображально-виражальних засобів. Словесний метод (лекція – вступна, тематична, оглядова, підсумкова). Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій. Наочні методи навчання, ілюстрування.
Практичні /Семінарські	Презентації, доповіді, есе, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, бесіди, кейс-методи, роботи в малих групах, вирішення практичних завдань, тестів, перегляд коротких навчальних відео тощо.
Лабораторні	-
Самостійна робота	Підготовка презентацій, юридичний аналіз ситуацій (кейсів), виконання аналітичних, практичних завдань. Наукова робота (тезування, написання реферату, есе, участь у наукових конкурсах).

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль
Використовують наступні методи контролю: усний, письмовий, комбінований, дискусійний. Тестовий контроль, перевірка творчих завдань, оцінка за активність здобувачів на заняттях, тези виступів на конференціях, участь у конференціях, публікація статті та тез, створення презентацій, виконання та захист рефератів (доповідей), виконання та захист ІНДЗ.
Підсумковий контроль за змістовою частиною
Здійснюється у формі тестування та виконання підсумкової (залікової) контрольної роботи.
Підсумковий контроль
Формою підсумкового контролю є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якою здобувач отримує залік – 60 балів.

Розподіл балів з дисципліни (форма контролю – залік)

Поточне оцінювання і контроль змістових частин (бали)												Підсумкова оцінка: залік		
Змістова частина 1						Змістова частина 2								
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	ПК ЗЧ 1	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	ПК ЗЧ 2			
Max 10	Max 10	Max 10	Max 10	Max 10	Max 5	Max 5	Max 10	Max 10	Max 10	Max 5	Max 5			Max 100

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

11. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	<ol style="list-style-type: none">1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення 28.08.2023 року)2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. №436-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text (дата звернення 28.08.2023 року)3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. 435-IV. <i>Голос України</i>. 2003. 12 березня. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text (дата звернення 28.08.2023 року)4. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України від 15.05.2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text (дата звернення 28.08.2023 року)5. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 01.06.2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text (дата звернення 29.08.2023 року)6. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 06.09.2022 № 2573-IX: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text (дата звернення 29.08.2023 року).7. Про туризм: Закон України від 15.09.1995. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення 29.08.2023 року).8. Про стандартизацію : Закон України від 05.06.2014 № 1315-VII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text (дата звернення 29.08.2023 року).9. Про курорти: Закон України від 05.10.2000 № 2026-III URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14#Text10. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України в редакція від 03.07.2020 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#Text (дата звернення 29.08.2023 року).11. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : Закон України в редакції від 21.03.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text (дата звернення 29.08.2023 року).12. Про захист прав споживачів : Закон України в редакції від 01.08.2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text. (дата звернення 29.08.2023 року).13. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.03.2017 No 168-р URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text (дата звернення 29.08.2023 року).14. Про затвердження Порядку встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 № 803. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/803-2009-%D0%BF (дата звернення 29.08.2023 року).15. Положення про Комісію із встановлення категорій готелям та іншим об'єктам, що призначаються для
---------------------------	--

	<p>надання послуг з тимчасового розміщення (проживання): Наказ Міністерства інфраструктури України від 17 листопада 2022 року № 858. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1527-22#n10 (дата звернення 29.08.2023 року).</p> <p>16. Про затвердження Порядку надання послуг з тимчасового розміщення (проживання) : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.03.2006 № 297. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/297-2006-%D0%BF (дата звернення 29.08.2023 року).</p> <p>17. Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності" Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 991. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/991-2015-%D0%BF#Text (дата звернення 29.08.2023 року).</p> <p>18. ДСТУ ISO 21101:2016 (ISO 21101:2014, IDT). Туризм пригодницький. Системи менеджменту безпеки. Вимоги. URL: https://www.me.gov.ua/ (дата звернення 29.08.2023 року).</p> <p>19. ДСТУ ISO 13810:2016 (ISO 13810:2015, IDT). Туристичні послуги. Промисловий туризм. Надання послуг Вимоги. URL: https://www.me.gov.ua/ (дата звернення 29.08.2023 року).</p> <p>20. ДСТУ 4527:2006. Послуги туристичні. Засоби розміщення. Терміни та визначення. URL: https://www.me.gov.ua/ (дата звернення 29.08.2023 року).</p> <p>21. ДСТУ 4269:2003. Послуги туристичні. Класифікація готелів. (дата звернення 29.08.2023 року).</p>
Додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вавженчук С. Я. Договірне право : підручник : у 2 т. Т. І. Харків : Право, 2022. 632 с. 2. Господарське право (Загальна частина) : підручник / за ред. В. С. Щербини, В. В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 588 с. 3. Гончар С.О. Нормативно-правове регулювання діяльності підприємств готельно-ресторанного і туристичного бізнесу. Економіка та суспільство. 2021. № 26. С. 117-122. 4. Готельно-ресторанний бізнес: навч. посібник. [Електронний ресурс] /О.А.Ніколайчук, Н.С.Приймак, О.А. Сімакова, А.В. Слащева, Ю.А. Горяйнова, Ю.М. Коренець, О.А. Боднарук, О.А. Пусікова,Є.Г. Клевцов; ред. О.А.Ніколайчук. Кривий Ріг : Вид.ДонНУЕТ, 2022. 250с. 5. Камушков О.С. Державне регулювання готельно-ресторанного господарства як складової індустрії туризму. Економіка та управління національним господарством. 2018.№ 3. С. 15-17. 6. Козирева О. В. Господарське право : навч. посіб. / О. В. Козирева, Т. А. Коляда ; Нац. фармацевт. ун-т. Харків : Вид-во Іванченка І. С. 2019. 125 с. 7. Петренко Н.О., Поліщук О.А., Коваленко Л.Г. Правове регулювання та аспекти ціноутворення в сфері готельно-ресторанного і туристичного бізнесу. <i>Ефективна економіка</i>. Електронне наукове фахове видання. 2022. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/ 8. Полчанінова І. Л. Конспект лекцій з дисципліни «Міжнародні стандарти обслуговування в засобах розміщення» для студентів 3 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.030601 Менеджмент. Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 64 с. 9. Стандартизація в готелях. Конспект лекцій для студентів кооперативних коледжів. Спеціальність: 241

	<p>Готельно-ресторанна справа / Уклад. : Васишин М. В. К. : НМЦ «Укоопосвіта», 2019. 102 с.</p> <p>10. Швидка Т. І. Господарське право в схемах і таблицях: навч. посіб. Київ : Право, 2019. 130 с.</p>
<p>Інформаційні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Електронний архів-репозитарій наукових публікацій НПП та студентів Херсонського державного аграрно-економічного університету DSpace URL: http://dspace.ksau.kherson.ua/. 2. Законодавство України. Сайт Верховної Ради України. URL: http://zakon1.rada.gov.ua. 3. Сайт Президента України. URL: http://president.gov.ua. 4. Урядовий портал. Сайт Кабінету Міністрів України. URL: http://kmu.gov.ua 5. Галузеві стандарти. URL: https://www.me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=ecfd6c5a-1760-4d8d-a931-3a63f64e2310&title=GaluzeviStandarti